

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	tervikttekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	20.01.2011
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	21.02.2013
Avaldamismärge:	RT I, 19.01.2011, 22

Toiduseadus¹

Vastu võetud 25.02.1999
[RT I 1999, 30, 415](#)
 jõustunud vastavalt §-le 66.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
16.06.1999	RT I 1999, 58, 608	01.04.2000
14.11.2001	RT I 2001, 93, 566	01.01.2002
tervikttekst RT paberandjal	RT I 2002, 13, 81	
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002
03.12.2002	RT I 2002, 102, 603	17.12.2002
08.04.2004	RT I 2004, 27, 177	01.05.2004
22.04.2004	RT I 2004, 34, 236	01.05.2004
01.06.2006	RT I 2006, 28, 211	01.07.2006
06.12.2006	RT I 2007, 1, 1	01.02.2007
14.02.2007	RT I 2007, 22, 114	01.04.2007
14.02.2007	RT I 2007, 22, 114	01.07.2007
20.03.2008	RT I 2008, 16, 115	21.04.2008
30.09.2009	RT I 2009, 49, 331	01.01.2010
10.12.2009	RT I 2009, 64, 423	01.01.2010 , osaliselt 20.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011, jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
15.09.2010	RT I 2010, 72, 542	15.10.2010
13.01.2011	RT I, 19.01.2011, 21	20.01.2011

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse toidu käitlemise alused, käitleja enesekontroll ning riiklik järelevalve toidu ohutuse ja muudele nõuetele vastavuse tagamiseks. Kus asjakohane, kohaldatakse käesoleva seaduse sätteid ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/590/EMÜ ja 89/109/EMÜ (ELT L 338, 13.11.2004, lk 4–17), artikli 1 lõikes 2 nimetatud materjalide ja esemete suhtes.

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 031, 01.02.2002, lk 1–24), artikli 1 lõikes 3 sätestatud oma tarbeks mõeldud toimingute suhtes. Samuti ei kohaldata käesolevat seadust nimetatud määruse artikli 1 lõikes 3 sätestatud toimingute tegemisel haridusasutuses õpilaste õpetamise või hoolekandeesutuses viibivate isikute õpetamise, arendamise või abistamise eesmärgil.

(3) Käesolevat seadust ei kohaldata narkootiliste ja psühhotropsete ainete, tubaka ja tubakatoodete ega ravimiseaduses sätestatud ravimite suhtes.

(4) Alkoholi ja vee käitlemise suhtes kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kuivõrd alkoholi ja vee käitlemist ei ole reguleeritud muude õigusaktidega.

(5) Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatavates õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide ja käesoleva seaduse erisusi.

(6) Vabariigi Valitsus või põllumajandusminister võib oma pädevuse piires kehtestada toidualaste meetmete rakendamiseks õigusakte küsimustes, mille otsustamise õigus on vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele liikmesriigil.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 2. Toit

Toit käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 2 sätestatud aine või toode.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 3. Esmatootmine ja esmatoode

(1) Esmatootmine käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 17 sätestatud tegevus.

(2) Esmatoode käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.04.2004, lk 1–54) artikli 2 lõikes 1 sätestatud toode.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 4. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 5. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 6. Käitleja ja toidu käitlemine

(1) Käitleja käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 3 sätestatud isik.

(2) Toidu käitlemine (edaspidi *käitlemine*) käesoleva seaduse tähenduses on tegevus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 16 sätestatud toidu tootmise, töötlemise ja turustamise etappides.

(3) Jaekaubandus käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 7 sätestatud tegevus.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

2. peatükk ETTEVÕTTEST TEAVITAMINE JA ETTEVÕTTE TUNNUSTAMINE

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 7. Teavitamine

(1) Käitleja teavitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 6 lõikes 2 sätestatud ettevõttest Veterinaar- ja Toiduametit enne käitlemise alustamist nimetatud ettevõttes.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(2) Teavitama ei pea:

1) ettevõtet, mis peab olema tunnustatud käesoleva seaduse § 8 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 6 lõike 3 punkti b või c kohaselt;

- 2) ettevõttest, mille loomakasvatushoone või -rajatis või loomade pidamiseks piiritletud ala on registreeritud põllumajandusloomade registris loomatauditõrje seaduse alusel;
- 3) käitleja, kellel on majandustegevuse registris toidu jae- või hulgikaubanduse või tootlustamisega tegelemise kohta registreering kaubandustegevuse seaduse alusel;
- 4) käitleja, kellel on ravimite käitlemise tegevusluba, mis ravimiseaduse alusel on registreeritud ravimite käitlemise tegevuslubade registris;
- 5) ettevõttest, mille suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 1 lõike 2 punkti c või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), artikli 1 lõike 3 punkti c kohaselt ei kohaldata nimetatud määrustes kehtestatud nõudeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul esitab käitleja kirjaliku teavitamise avalduse Veterinaar- ja Toiduametile. Teavitamise avalduse näidisvorm avalikustatakse nimetatud järelevalveasutuse veebilehel.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(4) Teavitamise avalduses peavad olema järgmised andmed:

- 1) käitleja ja käitleja esindaja nimi, isiku- või registrikood ning sidevahendite numbrid;
- 2) käitleja aadress;
- 3) ettevõtte asukoht ja aadress (käitleja tegevuskoht);
- 4) käitlemisvaldkond.

§ 8. Tunnustamisele kuuluvad ettevõtted

(1) Lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 6 lõike 3 punktide b ja c kohaselt tunnustamisele kuuluvatele ettevõtetele kuuluvad tunnustamisele:

1) ettevõtte, kus toimub loomsete esmatoodete selline käitlemine, mille käigus ei muutu nende esialgne kuju ja esialgsed omadused, välja arvatud ettevõtte, kus toimub nimetatud toodete esmatootmine ja tootja tehtavad sellega seotud toimingud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 tähenduses või kus tegeletakse toidu vedamisega;

2) ettevõtte, kus toimub mitteloossete esmatoodete selline käitlemine, mille käigus muutuvad nende esialgne kuju ja esialgsed omadused;

3) ettevõtte, kus toimub toidu töötlemine, sealhulgas valmistamine, või pakendamine, välja arvatud mitteloossete esmatoodete pakendamine;

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

4) ettevõtte, kus ladustatakse toitu, mida tuleb toidu ohutuse tagamiseks hoida toatemperatuurist erineval temperatuuril;

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

5) ettevõtte, kus tegeletakse jaekaubandusega (edaspidi *jaekaubandusettevõtte*) ja käideldakse toitu, mida tuleb toidu ohutuse tagamiseks hoida toatemperatuurist erineval temperatuuril.

(2) Tunnustamisele ei kuulu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 lisa II peatükis III nimetatud ettevõtted, välja arvatud ettevõtted, kus käideldakse loomset toitu ja turustatakse seda teisele käitlejale.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(3) Toidu käitlemisvaldkondades tunnustamisele kuuluvate ettevõtete täpsustatud loetelu, tunnustamise taotluse sisuõndud, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise korra [kehtestab põllumajandusminister](#).

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

§ 9. Tunnustamine

(1) Tunnustamine on menetlus, mille käigus hinnatakse ja kinnitatakse sellise ettevõtte või selle osa, kus toitu käideldakse, vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004 ning muudes asjakohastes toidualastes õigusaktides sätestatud nõuetele.

(2) Kui käesoleva seaduse § 8 kohaselt peab ettevõtte olema tunnustatud, on toitu lubatud käidelda üksnes tunnustatud ettevõttes.

(3) Ettevõtte nõuetekohasust hinnatakse ja kinnitatakse tervikuna või osade kaupa, kui need asuvad eraldi või kui käitlemine toimub mitmes käitlemisvaldkonnas.

(4) Ettevõtte tunnustatakse käitlemisvaldkondade kaupa ning kindla toidugrupi käitlemiseks ettevõttes tunnustamise ajal valitsenud tingimustel.

(5) Tunnustamise otsustab käitleja kirjaliku taotluse alusel Veterinaar- ja Toiduamet.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(6) Tunnustamisel valitsenud tingimusi muutvatest ehituslikest, tehnoloogilistest, töökorralduslikest ja muudest ümberkorraldustest ning käitlemise peatamisest või lõpetamisest peab käitleja teatama tunnustamist korraldavale järelevalveasutusele, edastades viimasele sellekohase kirjaliku teate.

§ 10. Ettevõtte tunnustamise otsustamine

(1) Järelevalveasutus kontrollib ettevõtte vastavust käesoleva seaduse § 9 lõikes 1 viidatud nõuetele. Kui ettevõtte on nõuetekohane, teeb järelevalveasutus ettevõtte tunnustamise otsuse.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.04.2004, lk 1–141), artikli 31 lõikes 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT L 139, 30.04.2004, lk 206–319), artiklis 3 sätestatud juhtudel ja tähtajaks võib järelevalveasutus teha tingimusliku tunnustamise otsuse.

(3) Kui ettevõtte ei ole hindamistulemuste põhjal nõuetekohane, siis ettevõtet ei tunnustata.

(4) Järelevalveasutus teeb otsuse 20 tööpäeva jooksul taotluse ning käesoleva seaduse § 8 lõike 3 alusel kehtestatud tunnustamise taotluse menetlemise korras nimetatud andmete ja dokumentide saamisest arvates. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(5) Kui ettevõtte kohta on tehtud tingimuslik tunnustamise otsus, teeb järelevalveasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 31 lõikes 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 854/2004 artiklis 3 nimetatud tähtaja jooksul tunnustamise otsuse või tunnustamisest keeldumise otsuse. Käitleja võib enne tingimusliku tunnustamise otsuse kehtivusaja lõppu esitada kirjaliku taotluse tunnustamise otsuse tegemiseks.

(6) Tunnustamise otsus või tunnustamisest keeldumise otsus antakse käitlejale üle allkirja vastu või saadetakse posti teel.

§ 11. Tunnustamise otsuse kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 882/2004 ja nr 854/2004 sätestatud juhtudel või käitleja asjakohase taotluse alusel teeb tunnustamise otsuse teinud järelevalveasutus tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise või osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistamise otsuse. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(2) Ettevõttes, mille tunnustamise otsus tunnistatakse kehtetuks või mille tunnustamise otsuse kehtivus peatatakse, tuleb käitlemine otsuses märgitud ulatuses viivitamata lõpetada või peatada.

(3) Tunnustamise otsuse kehtivus taastatakse ja käitlejal on õigus otsusega lubatud tegevust jätkata, kui käitleja on kõrvaldanud tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise tinginud asjaolud, esitanud kirjaliku taotluse tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks ning nimetatud otsus on kehtetuks tunnistatud.

(4) Tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise otsus, tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsus ja tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsus antakse käitlejale üle allkirja vastu või saadetakse posti teel. [RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

3. peatükk TOIDU SUHTES ESITATAVAD NÕUDED

§ 12. Üldnõuded

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(1) Turuleviidav toit peab olema ohutu inimese tervisele ning vastama käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud muudele nõuetele (edaspidi *nõuetekohane*).

(2) Toidus ei tohi olla selle omadusi halvendavaid või inimese tervist ohustavaid parasiite, kahjureid ega võõrkehi.

(3) Riknenud, saastunud või mikrobioloogilistele nõuetele mittevastavat toitu või ebasobivate tehnoloogiliste võtete, antud toidule mitteomase lõhna, maitse, värvi või teiste asjaolude tõttu rikunud toitu käidelda on keelatud. Vabariigi Valitsus võib kehtestada toidugruppide suhtes esitatavad mikrobioloogilised nõuded.

(4) Lisaks käesolevas peatükis sätestatule peab toit vastama seda iseloomustavatele koostis- ja kvaliteedinõuetele. Koostis- ja kvaliteedinõuded toidugruppide kaupa [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

(5) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 13. Uuendtoit ja geneetiliselt muundatud toit

(1) Uuendtoitu tähenduses, mis on toodud Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruses 258/97/EÜ uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade kohta (EÜT L 043, 14.02.1997, lk 1–6), võib turule viia üksnes vastavalt nimetatud määruse nõuetele.

(2) Toiduks kasutatavat geneetiliselt muundatud organismi ja geneetiliselt muundatud toitu tähenduses, mis on toodud Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruses 1829/2003/EÜ geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23), võib turule viia üksnes vastavalt nimetatud määruse nõuetele.

(3) Hindamisasutuseks Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruse 258/97/EÜ artikli 4 lõike 3 tähenduses ning pädevaks asutuseks Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruse 1829/2003/EÜ artikli 5 lõike 2 tähenduses on Veterinaar- ja Toiduamet.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikest 3 tulenevate ülesannete täitmisel võib Veterinaar- ja Toiduamet pöörduda seisukoha saamiseks põllumajandusministri moodustatud nõuandva õigusega uuendtoidukomisjoni poole, mille koosseisu kaasatakse asjatundjaid järgmistest valdkondadest:

- 1) toiduainete tehnoloogia;
- 2) toiduainete keemia;
- 3) biotehnoloogia;
- 4) geenitehnoloogia;
- 5) toksikoloogia;
- 6) mikrobioloogia;
- 7) arstiteadus;
- 8) toitumisteadus;
- 9) tarbijakaitse, toidualased õigusaktid ning toidujärelevalve;
- 10) veterinaaria;

[RT I 2010, 72, 542- jõust. 15.10.2010]

- 11) söötmisteadus.

[RT I 2010, 72, 542- jõust. 15.10.2010]

(5) Uuendtoidukomisjoni tegevust finantseeritakse riigieelarvest Veterinaar- ja Toiduameti eelarve kaudu.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 14. Eritoit

(1) Eritoiduna käsitatakse toitu, mis on mõeldud seemeprotsessi või ainevahetuse kõrvalekallete või füsioloogilise seisundi tõttu tavapärasest erinevate toitumisvajadustega inimestele ning mis on seetõttu valmistatud eritehnoloogiat kasutades või millel on tavatoidust erinev koostis. Eritoiduks loetakse ka imiku- ja väikelapsetoit.

(1¹) Kui tavatoit on sobiv käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud inimestele ja sellele soovitakse toidu kohta antavas teabes viidata, kohaldatakse sellise tavatoidu suhtes eritoidu kohta kehtestatud nõudeid.

(2) Eritoit peab olema nõuetekohane, selgelt eristatav tavatoidust ja kasutatav deklareeritud eesmärgil.

(3) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(4) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(5) Arvestades eritoitude kasutamise eesmärki ja toidugruppide eriomadusi, kehtestab Vabariigi Valitsuseritoitude koostis- ja kvaliteedinõuded ning eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavad nõuded.

(5¹) Imiku piimasegu, meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud eritoidu ning eritoidu, mille kohta ei ole kehtestatud nõudeid käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel, esmakordsel turuleviimisel teavitab turuleviija sellest Veterinaar- ja Toiduametit hiljemalt turuleviimise päeval, edastades turuleviidava eritoidu puhul kasutatava märgistuse näidise posti teel koos teatisega, mis sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) turuleviija nimi, elu- või asukoht ja aadress ning sidevahendite numbrid;
- 2) eritoidu nimetus;
- 3) eritoidu turuleviimise kuupäev.

[RT I 2008, 16, 115- jõust. 21.04.2008]

(5²) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud eritoit on juba viidud Euroopa Liidu muu liikmesriigi turule, edastab eritoidu Eestis turuleviija Veterinaar- ja Toiduametile:

- 1) turuleviidava eritoidu puhul kasutatava märgistuse näidise;
 - 2) käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud teatise;
 - 3) teabe selle järelevalveasutuse kohta, keda teavitati sama eritoidu esmakordselt turuleviimisest, välja arvatud imiku piimasegu puhul.
- [RT I 2008, 16, 115- jõust. 21.04.2008]

(5³) Vajaduse korral võib Veterinaar- ja Toiduamet nõuda turuleviijalt teaduslikke lisaandmeid, mis kinnitavad eriomaduste olemasolu eritoidul. Kui nimetatud andmed on avalikult kättesaadavad, piisab viitest vastavale trükisele või muule püsivale avaldamiskohale.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(6) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(7) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(8) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(9) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

§ 14¹. Toidulisand

(1) Toidulisandina käsitatakse toitu, mille kasutamise eesmärk on tavatoitu täiendada ning mis on inimesele toitainete või muude toitainelise või füsioloogilise toimega ainete kontsentreeritud allikaks. Nimetatud ained võivad esineda üksikult või kombineeritult ning viiakse turule müügipakendisse pakendatuna kindlate annustena, nagu kapslid, pastillid, tabletid ja muu sarnane ning pulbrikotikesed, vedelikuampullid, tilgutuspudelid ja muu sarnane, mis on ette nähtud vedeliku ja pulbri tarvitamiseks väikeste mõõdetud kogustena.

(2) Toidulisandi esmakordsel turuleviimisel peab turuleviija sellest teavitama Veterinaar- ja Toiduametit hiljemalt turuleviimise päeval, edastades posti teel turuleviidava toidulisandi puhul kasutatava märgistuse näidise koos teatise, mis sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

- 1) turuleviija nimi, elu- või asukoht ja aadress ning sidevahendite numbrid;
- 2) toidulisandi nimetus;
- 3) toidulisandi turuleviimise kuupäev.

§ 15. Külmutatud toit

(1) Külmutatud on toit, mis on läbinud külmutamisprotsessi ja mida seejärel säilitatakse antud toidule ettenähtud temperatuuril. Toidu nõuetekohasuse tagamiseks peab külmutamisaeg olema võimalikult lühike.

(2) Külmutatud toitu käideldes tuleb järgida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004 ja teistes õigusaktides sätestatud nõudeid ning [Vabariigi Valitsuse kehtestatud külmutatud toidu käitlemise erinõudeid](#).

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 16. Lisaaine

(1) Lisaaine käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta (ELT L 354, 31.12.2008, lk 16–33) artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud aine.

[RT I 2009, 64, 423- jõust. 20.01.2010]

(2) Lisaainet on lubatud kasutada käesoleva seaduse alusel kehtestatud viisil, toidugrupis ja piinormi ulatuses ning ainult juhul, kui lisaaine kasutamise eesmärki ei ole võimalik muul viisil saavutada.

(3) Toidus lubatud lisaainete loetelu ja piinormid toidugruppide kaupa ning lisaaine kasutamise tingimused ja viisid [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

(4) Toidus lubatud lisaainete suhtes esitatavad [nõuded kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

§ 17. Lõhna- ja maitseaine

(1) Toidu käitlemisel on lubatud kasutada nõuetekohast lõhna- ja maitseainet.

(2) Pädev asutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2065/2003 toidus või toidu pinnal kasutatavate või kasutamiseks mõeldud suitsutuspreparaatide kohta (ELT L 309, 26.11.2003, lk 1–8) artikli 7 lõike 2 tähenduses on Veterinaar- ja Toiduamet.

[RT I, 19.01.2011, 21- jõust. 20.01.2011]

§ 18. Abiaine

(1) Abiaine on toidu käitlemisel kasutatav aine, mis eemaldatakse toidust, kuid mille jäägid või derivaadid võivad tehnoloogilise paratamatuse tõttu toidus säilida.

(2) Abiainetes esitatavad nõuded, nende ainete kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnõrmed [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

§ 19. Saasteaine

(1) Saasteaine on toidus leiduv aine, mis on sinna sattunud esmatootmisel kasutatud ainete tõttu, käitlemise ajal või keskkonna saastumise tagajärjel ning mis võib olla inimese tervisele ohtlik või mis võib halvendada toidu omadusi.

(2) [[Kehtetu -RT I 2007, 22, 114](#)- jõust. 01.04.2007]

(3) [Põllumajandusminister võib kehtestada](#) lubatud saasteainete loetelu ja piirnõrmed toidugruppide kaupa. Loomse toidu ohutuse tagamiseks kehtestab põllumajandusminister korra saasteainete järelevalve reguleerimiseks.

[[RT I 2007, 22, 114](#)- jõust. 01.04.2007]

§ 20. Toidu võltsimine

(1) Toitu võltsida ja võltsitud toitu käidelda on keelatud.

(2) Võltsimisena käsitatakse:

1) toidu koostise muutmist ilma märgistust muutmata;

2) märgistuse muutmist tegelikku koostist muutmata;

3) toidule mis tahes viisil teise aine lisamist või sellega toidu töötlemist toidu madalama väärtuse või nõuetele mittevastavuse varjamiseks;

3¹) tervisemärgi ja identifitseerimismärgi mittenouetekohast kasutamist märgistusel;

4) käitlemist, kasutades teise ettevõtja ärinime või kaubamärki ilma tema loata.

[[RT I 2006, 28, 211](#)- jõust. 01.07.2006]

4. peatükk KÄITLEMISE ÜLDNÕUDED

§ 21. Toidu nõuetekohasuse tagamine käitlemisel

(1) Käitlemine peab toimuma vastavalt käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud nõuetele ning käitlemisel peab olema tagatud nõuetekohase toidu saamine.

(2) Käitlemisel on keelatud kasutada aineid ja materjale, mille koostis või toime inimesele ei ole teada või mis ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele või mille kasutamine on õigusaktidega keelatud.

(3) Käitlemiskohtades on keelatud hoida aineid ja materjale, mis võivad põhjustada toidu saastumise või halvendada nende omadusi.

(4) Kui uuringute tulemusena on selgunud töötlemisviisi või aine kahjulikkus inimese tervisele, on seda keelatud toidu käitlemisel kasutada. Toidu käitlemisel keelatud töötlemisviiside ja ainete loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus. Töötlemisviisi või aine kohta, mida teatud juhul võib toidu käitlemisel kasutada, [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) käitlemise erinõuded, milles sätestatakse, millisel juhul ja kuidas on lubatud töötlemisviisi või ainet kasutada.

[[RT I 2006, 28, 211](#)- jõust. 01.07.2006]

§ 22. Käitleja kohustused käitlemisel

[[RT I 2006, 28, 211](#)- jõust. 01.07.2006]

(1) Käitleja vastutab käideldava toidu ning käitlemise nõuetekohasuse eest ja on kohustatud kasutama kõiki võimalusi selle tagamiseks.

(2) Käitleja peab järgima toidu pakendil või saatedokumendil märgitud säilitamisnõudeid, mille määrab toidu tootja, töötaja, sealhulgas valmistaja, või pakendaja kehtestatud või põllumajandusministri poolt kehtestatud toidu säilitamisnõuete alusel. [Põllumajandusminister kehtestab säilitamisnõuded](#) sõltuvalt toidu võimalikust ohtlikkusest inimese tervisele toidugruppide kaupa. Kehtestatud nõuete tegemise [korra kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

(3) Käitleja ei tohi vastu võtta, käitlemisel kasutada ega väljastada nõuetele mittevastavat toitu.

(4) Loomset toitu on keelatud kasutada, kui loomale on manustatud ravimit või hormonaalse toimega ainet ja kui nende kasutamise järgne keeluaeg ei ole möödunud.
[RT I 2008, 16, 115- jõust. 21.04.2008]

(5) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(6) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(7) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 23. Toidu jälgitavus

Käitleja peab tagama toidu jälgitavuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 18 kohaselt.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 24. Toidu tehniline kirjeldus

(1) Toidu valmistamisel, välja arvatud toitlustusettevõttes üksnes kohapeal turustatava toidu valmistamisel, peab käitleja järgima enda valitud või koostatud toidu tehnilise kirjelduse nõudeid.

(2) Toidu tehniline kirjeldus käesoleva seaduse tähenduses on igasugune toidu omadusi ja valmistamist kirjeldav dokument, mis sisaldab toidu kohta järgmisi andmeid:

- 1) nimetus;
- 2) valmistoodet ja selle koostisosi iseloomustavad näitajad;
- 3) kasutatavad tehnoloogilised võtted, eelkõige need, mis on olulised toidu ohutuse seisukohast;
- 4) nõuetekohasuse hindamise meetodid;
- 5) pakendamis- ja märgistamisnõuded;
- 6) veo- ja säilitamistingimused.

(3) Enda koostatud tehniline kirjeldus ja sellesse tehtavad muudatused peavad olema vormistatud dokumendina, millest peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud andmetele nähtuma vähemalt selle vormistamise kuupäev ning allkirjaga kinnitanud isiku nimi ja ametinimetus.
[RT I 2001, 93, 566- jõust. 01.01.2002]

§ 25. Ettevõtte tingimused

(1) Ettevõtte tehnilised tingimused ja töökorraldus peavad võimaldama järgida käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud nõudeid.

(2) Kui ilmnevad asjaolud, mis toovad kaasa või võivad kaasa tuua nende tingimuste muutumise määral, mille tagajärjel ei ole tagatud toidu ohutus, peab käitleja viivitamata sellest teatama Veterinaar- ja Toiduametile.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

§ 26. Toiduhügieen

(1) Toiduhügieen käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõikes 1 sätestatud meetmed ja tingimused.

(2) Toiduhügieeninõuded on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004.

(3) Põllumajandusminister kehtestab toiduhügieeninõuded küsimustes, mille otsustamise õigus on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määruste kohaselt liikmesriigil, või muud asjakohased nõuded. Toiduhügieeninõuetes või muudes asjakohastes nõuetes võib kehtestada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklis 1 ning määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklis 1 nimetatud väikesed tootekogused ja määrata kohaliku piirkonna.

(4) Pädev asutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004 tähenduses on Veterinaar- ja Toiduamet.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(5) Toiduhügieeninõuete täitmisel võib käitleja kasutada abivahendina hea hügieenitava juhendit (edaspidi *juhend*), mille töötab välja käitleja, käitlejate ühendus või mõni muu huvitatud osapool koostöös muude asjaomaste osapooltega. Juhendi väljatöötamisel arvestatakse ÜRO Toidu ja Põllumajanduse Organisatsiooni (FAO) ning Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ühise standardiprogrammi *Codex Alimentarius* standardeid.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 viidatud juhendis esitatud soovitude kooskõla toiduhügieeninõuetega hindab Veterinaar- ja Toiduamet, kellel on õigus teha ettepanekuid juhendi muutmise kohta.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud isik esitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklis 7 toodud nõuetele vastavaks hinnatud juhendi Põllumajandusministeeriumile, kes edastab selle nimetatud määruuses sätestatud juhtudel Euroopa Komisjonile.

§ 27. Ettevõtte töötaja

(1) Käitleja on kohustatud töötajale selgitama õigusaktidest tulenevaid käitlemisnõudeid ning kontrollima nende täitmist.

(2) Toitu käitleval töötajal peavad olema kutseteadmised ning ta peab tundma ja järgima toiduhügieeninõudeid.

(3) Töötaja, kes toitu vahetult ei käitle, peab tundma ja järgima toiduhügieeninõudeid toidu ohutuse tagamiseks vajalikus ulatuses.

(4) Töötaja toiduhügieenialase juhendamise korraldab käitleja.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 28. Töötaja tööle lubamine

(1) Toitu käitlev töötaja ning oma tööülesannete tõttu toiduga või selle käitlemisvahenditega kokkupuutuv töötaja, samuti toidu käitlemisruume puhastav töötaja peab nakkushaiguste tuvastamiseks ning nende leviku tõkestamiseks käima enne töösuhte algust ja olenevalt riski hindamise tulemustest ka töösuhte ajal korrapäraselt tervisekontrollis ning tal peab vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusele olema kirjalik tervisetõend.

[RT I 2007, 1, 1- jõust. 01.02.2007]

(2) Käitleja peab nõudma toitu käitlevalt töötajalt ning oma tööülesannete tõttu toiduga või selle käitlemisvahenditega kokkupuutuvalt töötajalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuste täitmist.

(3) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Töötajat, kellel puudub kehtiv tervisetõend, kes võib levitada nakkusetekitajaid või parasite või kellel on toiduohutuse seisukohalt ohtlik muu tervisehäire või haigus, ei tohi lubada tööle, kus ta võib toitu saastata.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatud tervisetõendit puudutavad nõuded ei laiene tootjale, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 lisa I nõudeid, ning tootjale, kelle suhtes ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004 nõudeid, kui teistes seadustes või nende alusel kehtestatud õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

§ 29. Toiduhügieenikoolitus ettevõttes

(1) Käitleja peab koostama ettevõtte toiduga kokkupuutuvate töötajate toiduhügieenikoolituse kava, milles nähakse ette koolituse eesmärgid, maht, sagedus ja kord.

(2) Koolituskava alusel korraldab käitleja perioodiliselt töötajate tööülesannetele vastavat toiduhügieenikoolitust ja hindab töötajate toiduhügieenialaseid teadmisi.

(3) Koolituskava täitmist jälgib järelevalveametnik, kellel on õigus teha ettepanekuid koolituskava muutmiseks ja täiendamiseks ning anda selgitusi selle koostamise kohta.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud nõuded ei laiene tootjale, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 lisa I nõudeid, ning tootjale, kelle suhtes ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 852/2004 ja nr 853/2004 nõudeid, kui teistes seadustes või nende alusel kehtestatud õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 30. Puhastamine, desinfitseerimine ja kahjuritõrje

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(1) Käitleja peab ettevõtte, selle territooriumi ning ruumide, sisseseade ja käitlemisvahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks ning kahjuritõrjeks kasutama üksnes neid vahendeid ja aineid ning ainult sel viisil, mis ei põhjusta toidu saastumist, ei halvenda selle omadusi ega ohusta inimese tervist. Puhastamis-, desinfitseerimis- ja kahjuritõrjeaineid peab kasutama vastavalt nimetatud ainete tootja koostatud kasutusjuhendile.

(2) [Kehtetu -RT I 2001, 93, 566- jõust. 01.01.2002]

§ 31. Toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalid ja esemed

(1) Toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalid ja esemed ei tohi põhjustada toidu saastumist, halvendada selle omadusi ega ohustada inimese tervist ning peavad vastama toiduga kokku puutuda lubatud materjalide ja esemete kohta esitatud nõuetele.

(2) Toiduga kokku puutuda lubatud materjalide ja esemete kohta esitatavad nõuded, nende gruppide kohta esitatavad erinõuded ning nimetatud materjalide ja esemete ohutuse katsetamise meetodid kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1935/2004 artikli 2 lõike 2 alapunktis c nimetatud ettevõtte puhul esitab ettevõtja majandustegevuse registri registreerimistaotluses lisaks kaubandustegevuse seaduse § 13 lõike 3 punktis 3 sätestatud andmetele ka andmed toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete rühma kohta.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(4) Andmeid toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete rühma kohta ei pea registreerimistaotluses esitama, kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1935/2004 artikli 2 lõike 2 alapunktis c nimetatud ettevõttest tuleb teavitada käesoleva seaduse § 7 kohaselt või kui nimetatud ettevõtte kuulub tunnustamisele käesoleva seaduse § 8 kohaselt.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 32. Kasutatav vesi

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(1) Ettevõtte peab olema varustatud piisava hulga veeseaduse alusel kehtestatud joogivee nõuetele vastava veega (edaspidi *joogivesi*).

(2) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 33. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

5. peatükk KÄITLEJA ENESEKONTROLL

§ 34. Enesekontrollikohustus

(1) Käitleja on kohustatud kontrollima toidu ja selle käitlemise nõuetekohasust (edaspidi *enesekontroll*) ning rakendama abinõud selle tagamiseks. Rakendatavaid abinõusid kirjeldatakse enesekontrolliplaanis. Enesekontroll koos kirjalikult vormistatud enesekontrolliplaaniga moodustab enesekontrollisüsteemi.

(2) Käitleja peab määrama kindlaks toidu ohutuse seisukohalt olulised käitlemisetapid, sealhulgas kriitilised kontrollpunktid, kontrollima neid ning registreerima kontrolli tulemused Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 5 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004 nõuete kohaselt.

(3) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(5) [Kehtetu -RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(5¹) Enesekontrolli raames võetud proovide analüüsimise korral rakendatakse asjakohast kvaliteedisüsteemi.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(6) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 35. Vastavusdeklaratsioon

(1) Toidu nõuetekohasust tõendav vastavusdeklaratsioon on toidu valmistaja antud kirjalik dokument, milles kinnitatakse, et toit vastab õigusaktides sätestatud või muudele nõuetele. Vastavusdeklaratsioon antakse edasise käitleja nõudel.

(2) Vastavusdeklaratsiooniga kinnitatakse, et toit vastab deklaratsioonis loetletud nõuetele, kui edasisel käitlemisel järgitakse väljaandja esitatud tingimusi.

(3) Vastavusdeklaratsioon antakse kindlaksmääratud ajaks sama toidu jätkuvaks valmistamiseks või partii kohta. Partiiina käsitatakse ühesuguse nimetuse ja ühesuguste omadustega ning ühesugustel tingimustel toodetud, valmistatud või pakendatud toidukogust. Partiiil peab olema kindel tähistus.

(4) Kui vastavusdeklaratsioon on antud toidu jätkuvaks valmistamiseks, peavad sellega hõlmatavad partiid olema vastavusdeklaratsiooniga seostatavad. Partii kohta antud vastavusdeklaratsioonis peab olema viide konkreetsele partiile.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 36. Vastavusdeklaratsiooni sisu

Vastavusdeklaratsioonis peavad olema järgmised andmed:

- 1) väljaandja nimi, asukoht ja aadress ning vastavusdeklaratsiooni tähis;
- 2) toidu nimetus ja teised toidu määratlemiseks vajalikud andmed;
- 3) viide nõuetele, millele vastavust tõendatakse;
- 4) väljaandmise kuupäev ning vastavusdeklaratsiooni välja andnud isiku nimi, allkiri ja ametikoht.

§ 37. Sertifitseerimine

(1) Sertifitseerimine on menetlus, mille käitleja kirjaliku taotluse alusel korraldab kolmas sõltumatu osapool (edaspidi *sertifitseerimisasutus*), et tõendada käitleja kvaliteedisüsteemi või konkreetse käideldava toidu vastavust nõuetele, millele vastavuse tõendamist taotletakse.

(2) Sertifitseerimine on vabatahtlik ning sertifitseerimiseks tehtud kulutused kannab sertifitseerimist taotlenud käitleja.

(3) Sertifitseerimise positiivse tulemuse korral väljastab sertifitseerimisasutus kvaliteedisüsteemi või toidu nõuetele vastavust kinnitava vastavussertifikaadi.

6. peatükk TEABE ESITAMINE

§ 38. Teabe esitatavad nõuded

(1) Toidu kohta märgistusel ja muul viisil antav teave peab olema tõene, vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele ega tohi käitlejat ja tarbijat eksitada. Tarbijale müüdav või muul viisil üleantav toit peab olema märgistatud viisil, mis tagab toidu kohta vajaliku teabe saamise.

(2) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(3) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(4) [Kehtetu -RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

(5) Toidu märgistusele esitatavad nõuded ja märgistamise ning muul viisil teabe edastamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus. Samuti kehtestab Vabariigi Valitsus märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja korra toidugruppide kaupa.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 39. Teabe esitamise piirangud

(1) Toidu märgistus ja märgistamise meetodid ei tohi viidata haigusi tõkestavatele, ravivatele või leevendavatele omadustele ega eksitada tarbijat, eelkõige järgmisel viisil:

- 1) andes ebaõiget teavet toidu iseloomulike tunnuste, eelkõige toidu olemuse, määratluse, omaduste, koostise, koguse, säilivuse, päritolu, valmistamis- või tootmismeetodi kohta;
- 2) omistades toidule omadusi või toimet, mida toidul ei ole;
- 3) omistades toidule eriomadusi, kui sellised omadused on kõigil sarnastel toitudel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud nõudeid kohaldatakse ka toidu reklaami ning toidu esitlemise, eelkõige toidu kuju, välimuse, pakendi, kasutatud pakkematerjali ning järjestus- ja väljapanemisviisi suhtes.

[RT I 2004, 27, 177- jõust. 01.05.2004]

§ 39¹. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 40. Märgistuse muutmise piirang

(1) Märgistuse muutmist toidu tegelikke omadusi muutmata käsitatakse toidu võltsimisena, välja arvatud märgistuse täpsustamine ja eksitava märgistuse parandamine.

(2) Toitu, mille müügi pakendile on märgitud realiseerimise ja tarvitamise lõpptähtpäev või minimaalne säilimisaeg, on keelatud ümber pakendada. Samuti ei tohi muuta müügi pakendil olevat kuupäeva ega turustada toitu pärast realiseerimise ja tarvitamise lõpptähtpäeva möödumist.
[RT I 2001, 93, 566- jõust. 01.01.2002]

7. peatükk

TOIDU EESTISSE TOIMETAMINE, IMPORT JA EKSPORT NING JÄRELEVALVE NENDE ÜLE

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 41. Toidu Eestisse toimetamine, import ja eksport

(1) Toidu Eestisse toimetamine käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 2 lõikes 16 sätestatud tegevused.

(2) Import käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 2 lõikes 15 sätestatud tegevus.

(3) Eksport käesoleva seaduse tähenduses on nõukogu määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, 19.10.1992, lk 1–50), artiklis 161 sätestatud tegevus.

(4) Käesolevas peatükis sätestatud kohaldatakse üksnes loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi veterinaarjärelevalve seaduse § 8 lõikes 1 nimetatata toidu suhtes.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 42. Piiripunkt ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise koht

(1) Toidu Eestisse toimetamine ja eksport on lubatud riigipiiri seaduse alusel rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunkti kaudu.

(2) Veterinaar- ja Toiduamet määrab isiku taotluse alusel piiripunkti, mille kaudu on lubatud toitu importida, ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise koha, kui nende määramise õigus on Euroopa Liidu asjakohase õigusakti kohaselt pädeval asutusel või liikmesriigil. Järelevalve teostamise koht peab asuma Maksu- ja Tolliameti aktsepteeritud kohas.

(3) Piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetelu avalikustatakse Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud piiripunkti või imporditava toidu üle järelevalve teostamise koha lõikes 3 nimetatud loetellu kandmise otsuse tegemiseks hindab Veterinaar- ja Toiduamet selle nõuetekohasust nii taotleja esitatud andmete alusel kui ka piiripunktis või järelevalve teostamise kohas kohapeal.

(5) Kui piiripunkt või imporditava toidu üle järelevalve teostamise koht vastab Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis sätestatud nõuetele, teeb Veterinaar- ja Toiduamet selle kohta piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetellu kandmise otsuse.

(6) Kui piiripunkt või imporditava toidu üle järelevalve teostamise koht ei vasta Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis sätestatud nõuetele, teeb Veterinaar- ja Toiduamet selle kohta piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetellu kandmisest keeldumise otsuse.

(7) Veterinaar- ja Toiduamet teeb käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 nimetatud otsuse 30 tööpäeva jooksul piiripunkti või imporditava toidu üle järelevalve teostamise koha lõikes 3 nimetatud loetellu kandmise taotluse saamisest arvates.

(8) Veterinaar- ja Toiduamet teeb piiripunkti või imporditava toidu üle järelevalve teostamise koha piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetelust väljaarvamise otsuse, kui:

- 1) see ei vasta Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis sätestatud nõuetele või
- 2) isik esitab sellekohase taotluse.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud piiripunkti ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise koha piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetellu kandmise taotluse sisu nõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise korra [kehtestab põllumajandusminister](#).
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 43. Järelevalve korraldamine toidu Eestisse toimetamise ja eksportimise korral

(1) Toidu Eestisse toimetamise korral teostatakse järelevalvet üksnes imporditava toidu nõuetekohasuse üle.

(2) Sellise teabe puhul, mis annab alust kahtlustada imporditava toidu mittenouetekohasust või ohtlikkust, või muu põhjendatud vajaduse korral teostatakse toidu järelevalvet piiripunktis.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul kontrollib piiripunktis toiduga kaasasolevaid dokumente Maksu- ja Tolliamet. Maksu- ja Tolliamet teavitab kontrolli tulemustest Veterinaar- ja Toiduametit.

(4) Eesti päritolu toidu eksportimise korral väljastab Veterinaar- ja Toiduamet toidu nõuetekohasust tõendava dokumendi, kui sellise dokumendi esitamist nõutakse väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvas riigis. [RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 44. Toidu importimisest teavitamine

(1) Sellise toidu importimisest, mille suhtes tuleb Euroopa Liidu asjakohasest õigusaktist tulenevalt teostada järelevalvet piiripunktis või imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohas, teavitatakse Veterinaar- ja Toiduametit vähemalt 24 tundi enne toidu esitamist järelevalve teostamiseks.

(2) Kui Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis ei sätestata importimisest teavitamise vormi, kasutatakse teavitamiseks Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel avaldatud teavitamise näidisvormi. [RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 45. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 46. [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

8. peatükk JÄRELEVALVE ÜLDINE KORRALDUS

§ 47. Järelevalveasutused

(1) Veterinaar- ja Toiduamet teostab riiklikku järelevalvet kõigis käitlemisvaldkondades ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1935/2004 artikli 1 lõikes 2 nimetatud materjalide ja esemete üle. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(2) Lisaks Veterinaar- ja Toiduametile teostab riiklikku järelevalvet teabe esitamise kohta kehtestatud nõuete täitmise ning esitatud teabe õigsuse üle jaekaubandusettevõttes Tarbijakaitseamet. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(3) Järelevalve käigus hindab Veterinaar- ja Toiduamet toidu, toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete, nende materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ja turustamise ning ettevõtte ja käitlemise vastavust nõuetele. Järelevalvet teostatakse üldjuhul isikule ette teatamata. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(4) Veterinaar- ja Toiduamet teeb valla- või linnavalitsusega koostööd teabe edastamisel valla või linna territooriumil toimuva sellise avaliku ürituse kohta, kus käideldakse toitu. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(5) Järelevalvet teostatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 854/2004 ja nr 882/2004 ning muude asjakohaste õigusaktide järelevalvet käsitlevate sätete kohaselt. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(6) Põllumajandusminister nimetab asjaomaste ministritega kooskõlastatult Euroopa Liidu õigusaktide rakendamise eest vastutavad pädevad asutused, liikmesriikidega järelevalvekoostööd koordineerivad kontaktasutused või muud sellised asutused ning teatab nendest Euroopa Komisjonile juhul, kui selliste asutuste nimetamine on ette nähtud Euroopa Liidu õigusaktis. [RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

§ 48. Järelevalveametnikud ja järelevalve

(1) Järelevalveametnik teostab järelevalvet vastavalt järelevalveasutuse pädevusele kõigis käitlemisvaldkondades ja -etappides, kaasa arvatud toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete üle, kontrollides valdkonda või etappi, mis antud oludes on kõige asjakohasem. Järelevalvet teostatakse samamoodi, sõltumata sellest, kas toit või toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalid ja esemed on mõeldud tarbimiseks Eestis, Euroopa Liidu liikmesriigis või väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvas riigis.

(2) Järelevalveametnikul on ametitõendi esitamisel õigus takistamatult kontrollida:

- 1) ettevõtte, selle territooriumi, ruumide, seadmete, sisseseade ning veovahendite seisundit ja kasutamist;
- 2) toidu koostisosi, abiaineid ja muid toidu valmistamiseks kasutatavaid tooteid;
- 3) toitu, sealhulgas toitu selle valmistamise käigus;
- 4) toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjale ja esemeid;
- 5) puhastamise, desinfitseerimise ja kahjuritõrje vahendeid, aineid ning viise;
- 6) käitlemist, sealhulgas toidu töötlemis-, valmistamis- ning säilitamisviise;
- 7) märgistust ja muul viisil teabe esitamist.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule on järelevalveametnikul õigus kontrollida muude asjaolude vastavust kehtestatud nõuetele ning teha muid järelevalvetoiminguid ja uuringuid, sealhulgas:

- 1) kontrollida, sõltumata käesoleva seaduse § 28 lõikes 1 nimetatud tervisekontrolli läbimisest, oma tööülesannete tõttu otseselt või kaudselt käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–5 nimetatuga kokkupuutuvate isikute hügieeninõuete täitmist, sealhulgas isiklikku puhtust ja riietust, ning hinnata töötajate hügieeniteadmisi;
- 2) kontrollida enesekontrollinõuete täitmist ja tutvuda enesekontrolli tulemustega ning ettevõttesse paigutatud mõõtevahendite mõõtmistulemustega ja kontrollida nende õigsust, kasutades järelevalveasutuse mõõtevahendeid;
- 3) kasutada isiku või tema esindaja teadmisel olukorra jäädvustamiseks tehnikavahendeid, nõuda isikult seletusi, kirjalikke materjale ja dokumente ning küsitleda ettevõtte töötajaid;
- 4) teha märkmeid ning väljavõtteid talle esitatud kirjalikest materjalidest ja dokumentidest ning saada kuni kaks tasuta koopiat igast talle esitatud asjakohasest materjalist ja dokumendist;
- 5) võtta vastavalt käesoleva seaduse §-s 49 sätestatule proove käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatute nõuetekohasuse kontrollimiseks.

(3¹) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Isik on kohustatud abistama järelevalveametnikku käesoleva seadusega ja teiste õigusaktidega ettenähtud ülesannete täitmisel. Sellise ettevõtte puhul, kus käideldakse üksnes liha, võimaldab käitleja järelevalvetoimingute tegemiseks vajaliku töötamiskoha, töövahendid ja -riided.

(4¹) [Kehtetu -RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 13 nimetatud situatsiooniplaani ning artiklis 41 nimetatud mitmeaastase kontrollikava koostamist koordineeriv asutus on Veterinaar- ja Toiduamet. Veterinaar- ja Toiduamet esitab mitmeaastase kontrollikava ning kava täitmise aruande Euroopa Komisjonile nimetatud määruuses sätestatud korra kohaselt.

(5¹) Vabariigi Valitsus võib kehtestada järelevalveasutuste vahelise koostöö korra käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud situatsiooniplaani ning mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks.

(6) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(7) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 49. Järelevalve käigus proovide võtmine ja analüüsimine

(1) Järelevalveametnikul on õigus võtta vastavalt kehtestatud korrale isiku kulul vajalikus koguses proove laboratoorsete analüüside tegemiseks.

(2) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(3) [Kehtetu -RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Proovide võtmise ja analüüsimise korra kehtestab Vabariigi Valitsus. Toidu nõuetekohasuse ning käitlemise kohta kehtestatud nõuete täitmise kontrollimiseks kehtestab Vabariigi Valitsus või Vabariigi Valitsuse volitusel põllumajandusministertoidugruppide või määratavate näitajate kaupa proovide võtmise ja analüüsimise meetodid.

(5) Kui laboratoorsete analüüside tulemuste põhjal ei vasta toit või muu analüüsitu nõuetele, kannab lisauuringutega seotud kulud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 28 kohaselt isik, kelle proov ei vasta nõuetele.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 49¹. Toidujärelevalve tasu

(1) Toidujärelevalve tasu (edaspidi *järelevalvetasu*) on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklites 27–29 sätestatud põhimõtteid arvestades käesolevas seaduses kehtestatud määras tasutav summa tunnustamisele kuuluva või tunnustatud ettevõtte, ettevõtte, millest on teavitatud, toidu käitlemise ja imporditava toidu nõuetekohasuse hindamisega seotud järelevalvetoimingu tegemise eest. Järelevalvetasu makstakse ka toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemetega seotud järelevalvetoimingu tegemise eest.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(2) Toiduga seotud järelevalvetoimingute puhul makstakse järelevalvetasu üksnes veterinaarkorralduse seaduse §-s 35¹ nimetatuta toiduga seotud järelevalvetoimingu tegemise ning jaekaubandusettevõttes järelevalvetoimingu tegemise eest.
[RT I 2010, 72, 542- jõust. 15.10.2010]

(3) Järelevalvetasu ei maksta esmatootmisega seotud järelevalvetoimingu tegemise eest.
[RT I 2010, 72, 542- jõust. 15.10.2010]

(4) Järelevalvetasu ei maksa riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest rahastatav haridusasutus, sotsiaalasutus või tervishoiuteenuse osutaja asutusesisese toitlustamisega seotud järelevalvetoimingu tegemise eest.
[RT I 2010, 72, 542- jõust. 15.10.2010]

§ 49². Järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik

(1) Järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik (edaspidi *kohustatud isik*) on isik, kelle suhtes on järelevalveametnik teinud käesoleva seaduse §-s 49¹ sätestatud järelevalvetoimingu.

(2) Mitu kohustatud isikut vastutavad ühise järelevalvetoimingu eest järelevalvetasu maksmise korral solidaarselt.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 49³. Järelevalvetasu määramise põhimõtted

(1) Järelevalvetasu määra arvutamise aluseks võetakse käesoleva seaduse §-s 49¹ sätestatud järelevalvetoimingute tegemiseiga seotud Veterinaar- ja Toiduameti personali- ja majandamiskulud.

(2) Järelevalvetasu võetakse käesoleva seaduse § 49¹ kohaselt tehtavate järelevalvetoimingute eest tunnitasauna.

(3) Kohustatud isik maksab tunnitasa toidujärelevalve toimingu tegemisele kulunud aja eest, kuid mitte rohkem kui kaheksa tunni eest järelevalvetoimingu kohta. Järelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse tunni täpsusega ja iga alustatud tund loetakse järgmiseks täistunniks. Arvesse ei võeta järelevalvetoimingu tegemise paika kohalesõiduks kulutatud aega.

(4) Tunnitasa määra arvutamisel võetakse aluseks järelevalveametniku keskmine töötasu ja toidujärelevalve toimingutega seotud keskmine majandamiskulu. Järelevalveametniku keskmise töötasu arvutamisel lähtutakse Veterinaar- ja Toiduameti kohalikes asutustes ja piiripunktides töötavate järelevalveametnike keskmisest palgast järelevalvetoimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal. Toidujärelevalve toimingutega seotud keskmise majandamiskulu arvutamisel lähtutakse Veterinaar- ja Toiduameti keskmisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 lisa VI punktis 2 nimetatud kulust järelevalveametniku kohta järelevalvetoimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal.

(5) Toidujärelevalve toimingu tegemise eest võetava tunnitasa määra igaks aastaks [kehtestab põllumajandusminister](#).

(6) Sellise toidu puhul, mille üle tuleb Euroopa Liidu asjakohasest õigusaktist tulenevalt teostada järelevalvet piiripunktis või imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohas, tasub kohustatud isik järelevalvetoimingu tegemise eest ühe tariifse klassifikatsiooni kohta ühel tollideklaratsioonil järelevalvetasu tunnitasauna, millele lisandub vajalike analüüside maksumus.

(7) Toidujärelevalve toimingu tegemise käigus on Veterinaar- ja Toiduametil õigus võtta hilinevad kaubasaadetise ooteaja ning väljaspool tööaega isiku taotlusel tehtud järelevalvetoimingu eest lisatasu järgmiselt:

1) hilinevad kaubasaadetise ooteaja eest tööajal võetakse lisatasu tunnitasauna järelevalveametniku kohta käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt;

2) hilinevad kaubasaadetise ooteaja eest väljaspool tööaega ning isiku taotlusel väljaspool tööaega tehtud järelevalvetoimingu eest võetakse lisatasu kahekordse tunnitasauna järelevalveametniku kohta käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel makstavale lisatasule kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 49⁴ sätestatud korda.

(9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 28 sätestatud juhul maksab kohustatud isik järelevalvetasu täiendavate järelevalvetoimingute eest tunnitasauna käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt. Täiendava lisauuringuga seotud kulud kantakse käesoleva seaduse § 49 lõike 5 kohaselt.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 49⁴. Järelevalvetasu maksmine

(1) Veterinaar- ja Toiduamet teeb eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toidujärelevalve toimingute eest järelevalvetasu sissenõudmise otsuse iga kalendrikuu viiendaks kuupäevaks.

(2) Järelevalvetasu sissenõudmise otsuse ärakiri väljastatakse kohustatud isikule allkirja vastu või saadetakse posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

(3) Kohustatud isik kannab järelevalvetasu üle otsuses näidatud pangakontole kümne kalendripäeva jooksul järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamisest arvates. Kohustatud isikul on õigus esitada Veterinaar- ja Toiduameti otsuse peale vaie käesoleva seaduse §-s 51 sätestatud korras.

(4) Toidu importimise korral maksab kohustatud isik järelevalvetasu enne tollikäitlusviisi määramist Veterinaar- ja Toiduameti esitatud järelevalvetasu sissenõudmise otsuses toodud summas.

(5) Toidu importimise korral võib Veterinaar- ja Toiduamet vabastada kohustatud isiku järelevalvetasu maksimisest enne tollikäitlusviisi määramist küllaldase garantii korral ja juhul, kui kohustatud isik on varem maksnud järelevalvetasu õiges suuruses ja õigel ajal.

(6) Järelevalvetasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 49⁵. Enammakstud järelevalvetasu tagastamine

(1) Enammakstud järelevalvetasu tagastatakse, kui järelevalvetasu on makstud ettenähtust suuremas summas.

(2) Kohustatud isikul on õigus taotleda enammakstud järelevalvetasu tagastamist järelevalvetasu maksmise päevast alates kahe aasta jooksul.

(3) Enammakstud järelevalvetasu tagastamise taotlemiseks esitab kohustatud isik Veterinaar- ja Toiduametile sellekohase kirjaliku taotluse ja järelevalvetasu maksmist tõendava dokumendi.

(4) Veterinaar- ja Toiduamet teeb enammakstud järelevalvetasu tagastamise või sellest keeldumise otsuse kümne tööpäeva jooksul sellekohase taotluse saamisest arvates.

(5) Enammakstud järelevalvetasu ei tagastata, kui ei ole võimalik kindlaks teha järelevalvetasu maksnud isikut või isikut, kelle eest on järelevalvetasu makstud, või kui isikul puudub tagasimakse saamise õigus.

(6) Enammakstud järelevalvetasu tagastamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 50. Järelevalveametniku ettekirjutus

(1) Õiguserikkumise avastamise või põhjendatud kahtluse korral teeb järelevalveametnik ettekirjutuse, milles:

- 1) juhib tähelepanu õiguserikkumisele,
- 2) esitab nõude õiguserikkumise lõpetamiseks ning
- 3) kohustab tegema õiguserikkumise lõpetamiseks ja edasiste õiguserikkumiste ärahoidmiseks vajalikke toiminguid.

(1¹) Kohustatud isik maksab maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtud ettekirjutuses määratud summa kümne tööpäeva jooksul ettekirjutuse saamisest arvates.

[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(2) Inimese tervisele ohtlike asjaolude ilmnemise korral on järelevalveametnikul õigus teha ettekirjutus toidu käitlemise ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ja turustamise osaliseks või täielikuks peatamiseks ning kohustada isikut toitu käitlemisest ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjale ja esemeid valmistamisest, töötlemisest ja turustamisest kõrvaldama.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(3) Isiku taotlusel annab järelevalveametnik nõusoleku jätkata käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tegevust, kui tegevuse peatamise tinginud asjaolud on kõrvaldatud.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveasutus rakendada sunnivahendit asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 640 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) Maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtud ettekirjutuse täitmata jätmise korral ettekirjutuses märgitud tähtaja jooksul on Veterinaar- ja Toiduametil õigus pöörduda kohtutäituri poole, kes nõuab maksmata järelevalvetasu kohustatud isikult sisse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 51. Järelevalveametniku ettekirjutuse või otsuse vaidlustamine

Kui isik ei nõustu järelevalveametniku ettekirjutuse või otsusega, võib ta esitada vaide asjaomase järelevalveasutuse peadirektorile.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 51¹. Toidu käitlemise keeld

(1) Kui on põhjust arvata, et teatud toit võib olla ohtlik inimese tervisele või keskkonnale, peatab asjaomase järelevalveasutuse juht sellise toidu käitlemise. Otsustus vormistatakse järelevalveasutuse juhi käskkirjana, milles näidatakse ära toidu nimetus, vajaduse korral andmed vastava partii kohta ning teised ohtlikku toitu identifitseerida võimaldavad andmed ja käitlemisvaldkonnad, milles käitlemine tuleb peatada. Järelevalveasutuse juht teavitab käskkirjast kohe avalikkust ning teave avaldatakse järelevalveasutuse veebilehel.

(2) Järelevalveasutuse juht edastab oma käskkirja viivitamata põllumajandusministrile, kes otsustab toidu käitlemise peatamise käskkirjas näidatud asjaoludel ja tingimustel ning kehtestab sellekohase määruse. Määruses märgitakse lisaks järelevalveasutuse juhi käskkirjas sisalduvatele andmetele ka piirangu tähtaeg, järelevalveasutuste ja isikute kohustused ning ohu kõrvaldamise viis. Järelevalveasutuse juhi käskkiri kehtib kuni põllumajandusministri määruse jõustumiseni.

(3) Käitlemise piirangu kehtimise ajal määravad asjaomased järelevalveasutused koostöös kindlaks ohu ulatuse, võtavad tarvitusele vastavad meetmed ja pärast ohu kõrvaldamist teeb käskkirja andnud järelevalveasutuse juht põllumajandusministrile kirjaliku ettepaneku käitlemise peatamise lõpetamiseks ning põllumajandusminister kehtestab vastava määruse.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 51². Kiirhoiatussüsteemi rakendamine ning järelevalvekoostöö Euroopa Liidu liikmesriikidega

(1) Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruse 178/2002/EÜ artiklis 50 nimetatud kiirhoiatussüsteemi kontaktasutus Eestis on Veterinaar- ja Toiduamet.

(2) Kui järelevalve käigus on kindlaks tehtud, et toit on otseselt või kaudselt inimese tervisele ohtlik ja seda võidakse turule viia mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis või kui selline toit on avastatud kauba importimisel, teavitavad Maksu- ja Tolliamet ning Tarbijakaitseamet ohust Veterinaar- ja Toiduametit, kes teavitab sellest käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kiirhoiatussüsteemi kaudu Euroopa Komisjoni.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(3) Kui Euroopa Komisjon on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kiirhoiatussüsteemi kaudu edastanud Veterinaar- ja Toiduametile ohuteate mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis tuvastatud ohtlikust toidust, edastab Veterinaar- ja Toiduamet selle teate Maksu- ja Tolliametile, Tarbijakaitseametile ning Terviseametile. Järelevalveasutused viivad läbi uurimise võimaliku ohu esinemise kohta Eestis ning teavitavad saadud tulemustest Veterinaar- ja Toiduametit.
[RT I 2009, 49, 331- jõust. 01.01.2010]

(4) Veterinaar- ja Toiduamet on järelevalvekoostöö kontaktasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 35 tähenduses.

9. peatükk LABORATOORIUMID

§ 52. Laboratooriumi volitamine järelevalve käigus võetud proovide analüüsimiseks

(1) Järelevalve käigus võetud proove analüüsitakse asjakohaste analüüside tegemiseks volitatud laboratooriumis, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 12 sätestatud nõuetele.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(2) [Kehtetu -RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

(3) Volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise otsuse teeb 20 tööpäeva jooksul laboratooriumi kirjaliku taotluse saamisest arvates Veterinaar- ja Toiduamet. Volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise otsuses märgitakse antud volituse ulatus.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(4) Volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise korra [kehtestab põllumajandusminister](#).

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(5) Veterinaar- ja Toiduamet võib keelduda volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmisest või tunnistada volituse kehtetuks, kui laboratoorium ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 12 lõikes 2 sätestatud nõuetele.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(6) Laboratooriumile esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

§ 53. Referentlaboratooriumi volitamine

(1) Riiklik referentlaboratoorium (edaspidi *referentlaboratoorium*) käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 33 sätestatud laboratoorium.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 32 viidatud iga ühenduse referentlaboratooriumi kohta volitatakse tegutsema referentlaboratoorium.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(3) Referentlaboratooriumina tegutsemise volitus antakse 20 tööpäeva jooksul laboratooriumi kirjaliku taotluse saamisest arvates põllumajandusministri käskkirjaga, milles kirjeldatakse volituse ulatust.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(4) [Kehtetu -RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(5) Referentlaboratoorium tegutseb põllumajandusministri esitatud riikliku tellimuse alusel. Tellimuse täitmist finantseeritakse riigieelarves Põllumajandusministeeriumile eraldatud vahenditest.

(6) Kui referentlaboratoorium oma ülesandeid nõuetekohaselt ei täida, on põllumajandusministril õigus anda puuduste kõrvaldamiseks kuni kolmekuuline tähtaeg. Kui puudusi ei ole kõrvaldatud, tunnistatakse volitus osaliselt või täielikult kehtetuks. Puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud ajal loetakse volitus peatatuks.

(7) Referentlaboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise korra [kehtestab põllumajandusminister](#).

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

(8) Referentlaboratooriumina tegutsemiseks esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

10. peatükk VASTUTUS

§ 53¹. Toidu käitlemine tunnustamata ettevõttes või ettevõttes, millest ei ole teavitatud

(1) Tunnustamata ettevõttes toidu käitlemise, samuti tunnustamisel valitsenud tingimusi muutvate ehituslike, tehnoloogiliste, töökorralduslike või muude ümberkorralduste järel järelevalveametniku loata toidu käitlemise alustamise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Toidu käitlemise eest ettevõttes, millest ei ole teavitatud, –

karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53². Toidu suhtes esitatud nõuete rikkumine

(1) Toidu suhtes esitatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 2600 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53³. Toidu käitlemise ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta esitatud nõuete rikkumine

(1) Toidu käitlemise ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta esitatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 2000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53⁴. Käitleja enesekontrolli nõuete rikkumine

(1) Käitleja enesekontrolli nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 2000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53⁵. Teabe esitamise nõuete rikkumine

(1) Toidu kohta märgistusel ja muul viisil antava teabe esitamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53⁶. Toidu kohta valeandmete esitamine

(1) Toidu koostise, omaduste, lisa- või saasteainete või mikroorganismide sisalduse või muude nõuete kohta valeandmete esitamise või saate-, müügi- või muudes tõendusdokumentides valeandmete esitamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 250 trahviühikut.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 2600 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 53⁷. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 53¹–53⁶ sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Veterinaar- ja Toiduamet või kohus võib kohaldada § 53² lõigetes 2 ja 4 sätestatud vääрте toimepanemise vahetuks objektiks olnud aine või eseme konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku §-le 83.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]

(3) Käesoleva seaduse §-des 53¹–53⁶ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on:

- 1) Veterinaar- ja Toiduamet;
- 2) [kehtetu -RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.07.2007]
- 3) Tarbijakaitseamet.

§ 54. [Kehtetu -RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 55. [Kehtetu -RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 56. [Kehtetu -RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

11. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 57.–§ 62. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 63. [Kehtetu -RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

§ 63¹. Sellisest ettevõttest teavitamine ja sellise ettevõtte tunnustamine, kus käideldakse toitu 2006. aasta 1. juulil

(1) Sellisest ettevõttest, kus käideldakse toitu 2006. aasta 1. juulil ja mis sellest kuupäevast alates kuulub teavitamisele ja mida ei ole tunnustatud, tuleb käesoleva seaduse § 7 kohaselt teavitada pädevat järelevalveasutust hiljemalt 2006. aasta 1. novembriks.

(2) 2006. aasta 1. juulist teavitamisele kuuluv ettevõtte, mis on tunnustatud enne nimetatud kuupäeva, loetakse teavitatuks käesoleva seaduse § 7 kohaselt.

(3) 2006. aasta 1. juulist tunnustamisele kuuluv ettevõtte, mis on tunnustatud 2006. aasta 1. jaanuarini kehtinud õigusaktide alusel ja korras, loetakse tunnustatuks alates 2006. aasta 1. jaanuarist kehtivate õigusaktide alusel ja korras.

(4) Enne 2006. aasta 1. juulit tehtud tähtajaline tunnustamise otsus loetakse tingimuslikuks tunnustamise otsuseks käesoleva seaduse § 10 lõike 2 tähenduses.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 63². Toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete rühma kohta andmete esitamine sellise ettevõtja puhul, kelle sellekohase tegevuse kohta on majandustegevuse registris registreering 2010. aasta 1. jaanuaril

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1935/2004 artikli 2 lõike 2 alapunktis c nimetatud ettevõtte puhul esitab ettevõtja, kelle sellekohase tegevuse kohta on majandustegevuse registris registreering kaubandustegevuse seaduse alusel 2010. aasta 1. jaanuaril, andmed toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete rühma kohta majandustegevuse registrisse kandmiseks 2010. aasta 1. juuniks.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 63³. Enne 2010. aasta 1. jaanuari piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetelusse kantud piiripunkt ja järelevalve teostamise koht

Enne 2010. aasta 1. jaanuari Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel piiripunktide ja imporditava toidu üle järelevalve teostamise kohtade loetelusse kantud piiripunkt ja järelevalve teostamise koht on nimetatud loetelus kuni Veterinaar- ja Toiduameti poolt piiripunkti või järelevalve teostamise koha nimetatud loetelust väljaarvamise otsuse tegemiseni.
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 01.01.2010]

§ 64. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 65. Järelevalveasutuste töö ümberkorraldamine

(1) Vabariigi Valitsus lõpetab käesolevast seadusest tuleneva järelevalveasutuste töö ümberkorraldamise 2001. aasta 1. jaanuariks.

(2) Kuni ümberkorraldamiseni täidavad järelevalveasutused oma seniseid ülesandeid, kui muudest seadustest ei tulene teisiti.

§ 65¹. [Kehtetu -RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

§ 65². Laboratooriumi volituse kehtivus

Enne 2007. aasta 1. juulit põllumajandusministri käskkirjaga laboratooriumile järelevalve käigus võetud proovide analüüsimiseks antud volitus kehtib kuni Veterinaar- ja Toiduameti poolt uue volituse andmiseni või selle andmisest keeldumiseni, kuid mitte kauem kui 2008. aasta 1. jaanuarini.
[RT I 2007, 22, 114- jõust. 01.04.2007]

§ 66. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2000. aasta 1. jaanuaril, välja arvatud volitusnormid, mis jõustuvad käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ajal, ning § 34 ja § 52 lõige 2, mis jõustuvad 2002. aasta 1. jaanuaril, ning § 52 lõige 1, mis jõustub 2000. aasta 1. juulil.

(2) Käesolevas seaduses sisalduvad volitusnormid Vabariigi Valitsuse või ministri määruste andmiseks jõustuvad kümnendal päeval pärast seaduse avaldamist Riigi Teatajas. Volitusnormi alusel antavat määrust ei jõustata enne käesoleva seaduse jõustumist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ eritoiduks ettenähtud toiduainete kohta (ELT L 124, 20.05.2009, lk 21–29); komisjoni direktiiv 1999/21/EÜ meditsiiniliseks eriotstarbeks mõeldud dieettoitude kohta (EÜT L 91, 07.04.1999, lk 29–36), muudetud direktiividega 2006/82/EÜ (ELT L 362, 20.12.2006, lk 94–96) ja 2006/141/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/46/EÜ toidulisandeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 183, 12.07.2002, lk 51–57), muudetud direktiiviga 2006/37/EÜ (ELT L 94, 01.04.2006, lk 32–33) ja määrusega (EÜ) nr 1137/2008 (ELT L 311, 21.11.2008, lk 1–54); nõukogu direktiiv 1989/396/EMÜ toidupartiide tähistamise ja märgistamise kohta (EÜT L 186, 30.06.1989, lk 21–22), muudetud direktiividega 1991/238/EÜ (EÜT L 107, 27.04.1991, lk 50) ja 92/11/EMÜ (EÜT L 65, 11.03.1992, lk 32); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, 06.05.2000, lk 29–42), muudetud direktiividega 2001/101/EÜ (EÜT L 310, 28.11.2001, lk 19–21), 2003/89/EÜ (ELT L 308, 25.11.2003, lk 15–18), 2006/107/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 411–413), 2006/142/EÜ (ELT L 368, 23.12.2006, lk 110–111) ja 2007/68/EÜ (ELT L 310, 28.11.2007, lk 11–14) ning määrustega (EÜ) nr 1332/2008 (ELT L 354, 31.12.2008, lk 7–15), (EÜ) nr 1334/2008 (ELT L 354, 31.12.2008, lk 34–50) ja (EÜ) nr 596/2009 (ELT L 188, 18.07.2009, lk 14–92); komisjoni direktiiv 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33), muudetud määrusega (EÜ) nr 1243/2008 (ELT L 335, 13.12.2008, lk 25–27).
[RT I 2009, 64, 423- jõust. 20.01.2010]